

Kamu Alımları

Çerçeve Anlaşmalar

İÇİNDEKİLER

- [Direktif kapsamındaki çerçeve anlaşmalar](#)
- [Çerçeve anlaşmanın uygunluğu](#)
- [Çerçeve anlaşmanın ilanı](#)
- [Çerçeve anlaşma yapılması usulleri](#)
- [Çok tedarikçili çerçeve anlaşmada ekonomik operatörlerin görevlendirilmesi](#)
- [Çerçeve anlaşmanın süresi](#)
- [Çerçeve anlaşma kapsamında yer alan konular](#)
- [Çerçeve anlaşma kapsamında ihalelerin sonuçlandırılması](#)
- [Bildirim ve bekleme](#)
- [Ek bilgi](#)

Yayın izni, SIGMA Programı Başkanı Karen Hill tarafından verilmiştir.

Giriş

Kuzey Avrupa ülkeleri, Fransa ve BK da dâhil olmak üzere bazı üye ülkeler, uzun süredir çerçeve anlaşmaları kullanma geleneğine sahiptirler. Bu alım yöntemi, genel olarak ihale makamının (makamlarının) bir imkanı ilan etmeleri ve daha sonra belirli bir dönem boyunca yapım işi, mal ya da hizmet alımı gerçekleştirmek üzere bir ya da daha fazla ekonomik operatör ile sözleşme akdetmeleri veya başka bir düzenleme yapmalarını içerir.

Çerçeve anlaşma kapsamındaki yapım işi, mal ya da hizmet alımları, Klasik Kamu Alımları Direktifi (Direktif)¹ kapsamında yer alan bir türde ise ve çerçeve anlaşma kapsamında gerçekleştirilecek alımların yaklaşık toplam bedeli, ilgili AB mali eşliğinin üzerinde ise çerçeve anlaşma, *Avrupa Birliği Resmi Gazetesi'nde (ABRG)* ilan edilir ve Direktif'te öngörülen standart alım usullerinden biri kullanılarak ekonomik operatörlere verilir. Bkz. SIGMA Kamu Alımları Dosyası 5, *AB Mali Eşiklerini Anlamak*

Çerçeve anlaşma kapsamına giren bir türde, yapım işi, mal ya da hizmet alımı ihtiyacının doğması durumunda, söz konusu çerçeve anlaşmanın yararlanıcısı olan ihale makamı, çerçeve anlaşma kapsamındaki ihtiyaçlarını başka bir ihale süreci takip etmeksizin ihale edebilir (münferit ihale)².

Çerçeve düzenlemelerin ortak bir özelliği, çerçeve süresince alım yapılacak toplam miktarın tam anlamıyla kesin olmamasıdır. Dolayısıyla, çerçeve anlaşmalar, düzenlemenin başlangıcında sabit bir alım düzeyi belirleyemeyen, alım yapan ihale makamlarına, bir miktar esneklik sağlar. Çerçeve anlaşmalar, alım yapan taraf olarak bir ya da daha fazla ihale makamı ile bir ya da daha fazla ekonomik operatör içerebilir.

Çerçeve anlaşmalar, kendi adlarına ya da bir dizi ihale makamı adına hareket eden merkezi satın alma birimleri tarafından sıklıkla kullanılırlar. Bkz. SIGMA Kamu Alımları Dosyası 20, *Merkezi Satın Alma Birimleri*

Çerçeve anlaşma şeklindeki alım yönteminin arkasında yatan mantık, hem alım maliyeti hem de alım sürecinde harcanan zaman bakımından tasarrufta bulunulmasıdır. En önemli tasarrufun, çerçeve anlaşmalar ile yapılan alımın, merkezi alım ve e-alım ile birlikte yapılması durumunda elde edildiğinin belirtilmesinde fayda vardır. Bkz. SIGMA Kamu Alımları Dosyası 11, *Alım Araçları* ile SIGMA Kamu Alımları Dosyası 19, *Çerçeve Anlaşmalar*

2004 Klasik Kamu Alımları Direktifi³ öncesinde, kamu alımları direktiflerinde, çerçeve anlaşmaların yapılması ve yürütülmesine ilişkin özel hükümler bulunmamaktaydı. Bu yöntemi kullanan üye devletler, hâlihazırdaki direktiflerin yeterli hükümleri içermesi nedeniyle özel hükümlere ihtiyaç duyulmadığı görüşündeydi. Bununla birlikte, bazı çerçeve anlaşmaların yürütülmesi ile ilgili AB düzeyinde endişeler mevcuttu ve özel hükümlerin olmaması ile netlik sağlanamaması bazı üye devletlerin çerçeve anlaşmaların kullanılmasına izin verdiği; bazılarının ise vermediği anlamına gelmekteydi. Dolayısıyla ilk olarak 2004 Direktifi ile çerçeve anlaşmalara ilişkin hükümler yürürlüğe konulmuştur. Bu yaklaşım yeni Direktif'te de devam etmiştir.

¹ Kamu alımları hakkında ve 2004/18/AT sayılı Direktif'i yürürlükten kaldıran 2014/24/AB sayılı Direktif, 26 Şubat 2014.

² Çerçeve anlaşma kapsamında ihale verilmesi süreci bazen "münferit ihale yapılması (call-off)" olarak adlandırılmakta ve bu kapsamda yapılan sözleşmelere de "münferit ihale sözleşmeleri" adı verilmektedir.

³ Yapım işleri ile mal alımı ve hizmet alımlarına ilişkin kamu ihalelerinin gerçekleştirilmesine yönelik usuller koordinasyonu hakkında tarihli ve 2004/18/AT sayılı Direktif, 31 Mart 2004.

Direktif kapsamındaki çerçeve anlaşmalar

“Çerçeve” terimi, ticaret ve alıma ilişkin bir dizi düzenlemeyi açıklamak için kullanılabilir. Bununla birlikte, Direktif’te “çerçeve anlaşma”nın tanımı yer almaktadır ve bu Dosyanın kalan kısmında üzerinde durulacak çerçeve anlaşma türü de bu tanımda belirtilen çerçeve anlaşmadır.

Direktif’in 33. maddesinde, çerçeve anlaşmaların nasıl yapılabileceği ve yürütülebileceği açıklanmaktadır. Üye devletler, ihale makamlarının çerçeve anlaşmaları kullanabilmesini sağlamalıdır ve bu da Direktif’in çerçeve anlaşmalara ilişkin hükümlerinin ulusal hukuka aktarılmasının zorunlu olduğu anlamına gelmektedir.

Direktif’in 33(1) maddesinde çerçeve anlaşma “bir ya da birden fazla ihale makamı ile bir ya da birden fazla ekonomik operatör arasında, belirli bir zaman aralığında gerçekleştirilecek ihalelerin, özellikle fiyat ve uygun olduğu hallerde öngörülen miktarların tespitine ilişkin şartlarını belirlemek amacı ile yapılan anlaşma” şeklinde tanımlanmıştır.

Çerçeve anlaşmayı tesis eden ihale makamı, çerçeveyi ilan eder ve çerçeve kapsamında yer alacak ekonomik operatörleri davet eder. İhale makamı, çerçeve anlaşmayı ABRG’de ilan eder ve tekliflerin seçilmesi ve değerlendirilmesi için Direktif’te belirtilen standart alım usullerinden birini kullanır. Seçim bilgilerinin ve tekliflerin alınarak değerlendirilmesinin ardından, ihale makamı, çerçeve anlaşmayı bir ya da daha fazla ihale makamına verir. İhale makamı ve çerçeve anlaşma tarafları, münferit ihalelerin çerçeve anlaşma taraflarına nasıl verileceğini ve bu ihale için hangi şartların geçerli olacağını düzenleyen bir çerçeve anlaşma akdederler.

Çerçeve anlaşmaların en önemli avantajı, ABRG’de tek bir ihale ilanının yayımlanması ve çerçeve anlaşmanın tesis edilmesini ve daha sonra, bu anlaşma kapsamında yer alan ihalelerin verilmesini içeren tek bir AB alım sürecinin gerçekleştirilmesidir.

Çerçeve anlaşma kapsamında gerçekleştirilen ihaleler, çerçeve anlaşma taraflarından birine, rekabete açılmaksızın ya da sadece anlaşma tarafları arasında mini bir rekabet gerçekleştirilerek gerçekleştirilebilir. Çerçeve anlaşma kapsamındaki ihalelerin verilmesi için ABRG’de tekrar ilana çıkılması ya da AB alım sürecinin tamamının tekrar işlenmesi gerekmemektedir. Bu, özellikle merkezi alım ve e-alım ile birlikte gerçekleştirildiğinde, alım takvimini hızlandırması ve hem ihale makamı hem de ekonomik operatörler bakımından etkinliği artırarak maliyetleri azaltması nedeniyle önemli bir avantaj teşkil etmektedir.

Not: Bazı üye devletlerde, ihale makamları, eğer varsa, öngörülen alımı kapsayan mevcut çerçeveyi kullanmak zorundadırlar. Diğer üye devletlerde böyle bir yükümlülük yoktur. Bu, ulusal hukuk ve politikalarla ilgilidir.

Genel olarak çerçeve anlaşmalar, lider makam ya da merkezi satın alma birimi olarak hareket eden ihale makamı olmak üzere birden fazla ihale makamının kullanımı için tesis edilir. Bu durumda, şeffaflık gerekliliklerini karşılamak amacıyla, çerçeve anlaşmanın tarafı olan ihale makamının, bu amaçla rekabet çağrısında ya da niyet onayı davetinde net bir şekilde belirlenmesi gerekmektedir. Çerçeve anlaşmalar sadece, net bir şekilde belirlenmiş ihale makamları ile çerçeve anlaşmaya taraf olan ekonomik operatörler arasında kullanılabilir. Bu gereklilik, Direktif’in 60. gerekçesinde açıklığa kavuşturulmuştur:

“...özellikle çerçeve anlaşmaların, kapsamı dâhilinde yer alan ihale makamları dışında makamlarca kullanılmaması gerekliliği olmak üzere bazı hususların netleştirilmesi gereklidir. Bu amaçla, belirli bir çerçeve anlaşmaya başlangıçtan itibaren taraf olan ihale makamlarının, açıkça sınırlandırılmış bir coğrafi bölgedeki belirli ihale makamları kategorilerine bir atıf yapılması gibi, gerek isim gerekse diğer araçlarla açıkça belirtilmesi gerekmektedir, böylece ilgili ihale makamları kolaylıkla ve kesin surette tespit edilebilir. Aynı şekilde, çerçeve anlaşma, imzalanmasının ardından yeni ekonomik operatörlerin girişine kapalı olmalıdır. Bu, örneğin, bir merkezi satın alma biriminin, bu birim tarafından akdedilecek çerçeve anlaşmalara başvuru

yapmaya yetkisi olan belli bir coğrafi bölgedeki yerel makamlar gibi, ihale makamlarının ya da ihale makamları kategorilerinin kapsamlı bir kaydını kullandığı hallerde, söz konusu merkezi satın alma biriminin bu kaydı, sadece ilgili ihale makamının kimliğini doğrulamasına imkân tanıyabilecek şekilde değil aynı zamanda, ihale makamının hangi belirli çerçeve anlaşmalarını kullanmalarına izin verileceğini belirlediğinden, merkezi satın alma birimi tarafından akdedilen çerçeve anlaşmalara başvurma hakkını elde ettiği tarihi de doğrulamasına imkân tanıyacak şekilde tutması gerektiği anlamına gelir.”

Çerçeve anlaşmanın uygunluğu

Çerçeve anlaşma, tüm alım türleri için uygun olmayabilir. İhale makamlarının, çerçeve anlaşmanın uygun, ekonomik ve etkili bir alım sağlayacağından emin olmaları gerekmektedir.

Çerçeve anlaşmanın kullanılmasının en uygun olduğu durumlar, ihale makamının yapım işi, hizmet ya da mal alımı ihtiyacının tekrarladığı ancak tam olarak ihtiyaç duyulan miktarların bilinemediği durumlardır.

Çerçeve anlaşmanın uygunluğunu değerlendirmek için ihale makamlarının, çerçeve anlaşmaların avantaj ve dezavantajlarını, farklı çerçeve anlaşma türlerini, çerçeve anlaşmaların nasıl yapıldığını ve uygulamada nasıl yürütüldüklerini anlamaları gerekmektedir.

Çerçeve anlaşma örnekleri:

- Tek bir devlet dairesinin, kırtasiye malzemeleri için üç tedarikçi ile çerçeve anlaşma yapması
- Komşu üç yerel makamın, yol bakımı için tek bir ekonomik operatör ile çerçeve anlaşma yapması.
- 10 sağlık birimi adına hareket eden bir merkezi satın alma biriminin, acil durum aracı temini için dört tedarikçi ile çerçeve anlaşma yapması.

Çerçeve anlaşmanın ilanı

Çerçeve anlaşma, *ABRG*'de ihale ilanının ya da yerel yönetimler düzeyindeki ihale makamları olması halinde, rekabet çağrısı olarak Ön Bilgi İlanının yayımlanması ile ilan edilmelidir. Çerçeve anlaşma kapsamındaki tüm alımların, Katma Değer Vergisi (KDV) hariç yaklaşık bedelinin, söz konusu ihale türlerine yönelik ilgili AB eşik değerinin üzerinde olması halinde, *ABRG*'de ilan verilmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır. İhale ilanı ya da Ön Bilgi İlanı, çerçeve anlaşmanın oluşturulması için sürecin başında yayımlanmaktadır. *ABRG* ihale ilanı ya da Ön Bilgi İlanı standart formu kullanılmaktadır. *ABRG* standart formunda, ilgili diğer tüm kısımların yanı sıra çerçeve kısmı doldurulmalıdır. Bkz. *SIGMA* Kamu Alımları Dosyası 6, *İlan*

Çerçeve anlaşmanın tesis edilmesinin ardından, anlaşma kapsamında artık ihalelerin verilmesinden önce *ABRG*'de ilan verilmesi gerekliliği bulunmamaktadır.

Çerçeve anlaşma yapılması usulleri

33(1) maddesi, Direktif'te öngörülen usullerden herhangi birinin çerçeve anlaşma yapılması için kullanılabileceğini öngörür. Alım usullerine ilişkin daha fazla bilgi için bkz. *SIGMA* Kamu Alımları Dosyası 10, *Kamu İhale Usulleri*

Sadece, çerçeve anlaşma kapsamında ihaleler verilirken farklı hükümler uygulanır. Bu hükümler, çerçeve anlaşmalara yöneliktir.

Uygulamaya yönelik not

Çerçeve anlaşma yapılması için rekabete dayalı beş temel usulden birini kullanmak mümkün olsa da uygulamada, açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulü daha yaygın olarak kullanılmaktadır. Bunun nedeni, çerçeve anlaşmaların genel olarak, karmaşık olmayan mal ve alımlar için daha uygun olması ve bunun da açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulünün en uygun usuller olduğu anlamına gelmesidir.

Çerçeve anlaşmanın, çerçeve kapsamına dahi olan yapım işi, mal ve hizmet alımını sağlayabilecek niteliklere sahip, seçilen ekonomik operatörlerin yer aldığı bir liste olmadığının anlaşılması önemlidir. Çerçeve anlaşma, bir listeden fazlasıdır. Çerçeve anlaşmada yer almak için, ekonomik operatörlerin hem nitelikli olmaları hem de ihale makamları tarafından değerlendirilecek olan tekliflerini sunmaları gerekmektedir. Bu teklifler, çerçeve anlaşma kapsamında daha sonra yapılacak ihaleler için temel oluşturur. Çerçeve kapsamında yer alma ve görevlendirilme kriteri, ekonomik açıdan en avantajlı teklifin sunulmasıdır. İhale sonuçlandırma kriterlerine ilişkin daha fazla bilgi için bkz. SIGMA Kamu Alımları Dosyası 8, *İhale Kriterlerinin Belirlenmesi*

Çok tedarikçili çerçeve anlaşmada ekonomik operatörlerin görevlendirilmesi

İhale makamının, birden fazla ekonomik operatörü görevlendirmeyi ve “çok tedarikçili” bir çerçeve anlaşma tesis etmeyi amaçladığı durumlar için Direktif, minimum ya da maksimum ekonomik operatör sayısı tanımlamamaktadır.

Bununla birlikte, çerçeve anlaşma kapsamında görevlendirilecek maksimum ekonomik operatör sayısı ABRG’de yayımlanan İhale İlanında belirtilmelidir.

Uygulamaya yönelik not

Çerçeveye katılabilecek ekonomik operatör sayısına ilişkin yasal bir sınırlama olmasa da uygulamaya yönelik bazı hususların göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Örneğin, çok sayıda ekonomik operatörün görevlendirilmesi, çerçeve dâhilindeki iş payları muhtemelen oldukça küçük olabileceği için ekonomik operatörlerin katılımı bakımından caydırıcı olabilir.

Ayrıca, mini rekabet sürecinin kullanılması halinde (aşağıya bakınız), söz konusu ikinci aşamada, çerçeveye taraf olan tüm ekonomik operatörlerin rekabete katılmak üzere davet edilmesi gerekebilir. Aynı şekilde, çerçeve dâhilinde çok fazla ekonomik operatör bulunması halinde, ekonomik operatörler katılım için isteksiz olabilirler. Çerçeve anlaşmayı yürüten ihale makamı bakımından, anlaşma kapsamında daha fazla idari iş olacağına da dikkat edilmelidir.

İhale makamı, belirli bir çerçeve anlaşmaya yönelik uygun ekonomik operatör sayısına karar vermeden önce hazırlık aşamasında piyasayı, gerekliliklerini ve kaynakları dikkatli şekilde değerlendirmelidir.

Çerçeve anlaşmanın yapılmasının ardından yeni katılımcılar

Çerçeve anlaşma tarafları, çerçeve süresi boyunca sabittir. Çerçeve anlaşma akdedildikten sonra, yeni ihale makamları ya da yeni ekonomik operatörler çerçeveye dâhil olamazlar.

Çerçeve anlaşmanın süresi

Çerçeve anlaşmanın süresi, genel olarak dört yıldan fazla olmamakla birlikte bu süreden az olabilir. Direktif’te sadece, “özellikle çerçeve anlaşmanın konusu ile olmak üzere uygun şekilde gerekçelendirilmiş istisnai durumlarda sürenin dört yıldan fazla olabileceği” öngörülmektedir.

Direktif'in 62. gerekçesinde bu durum şu şekilde açıklanmıştır:

“Özellikle çerçeve anlaşmanın konusu ile uygun şekilde gerekçelendirilmesi gereken bu gibi durumlar, örneğin ekonomik operatörlerin, amortisman süreleri dört yıldan uzun olan ve çerçeve anlaşmanın süresi boyunca herhangi bir anda kullanıma hazır olması gereken ekipmanları kullanmaya gereksinimleri olduğu hallerde ortaya çıkabilir.”

İhale süresine karar verirken, belirli bir piyasanın ve yapılacak alımların yapısının iyi bir şekilde anlaşılması son derece önemlidir. Alım maliyetlerinin azaltılması ve alım usullerinin daha hızlı olması gibi uzun vadeli düzenlemelerin getireceği faydalar ile sabit bir süre boyunca rekabetin muhtemelen sınırlandırılmasının etkileri arasında dengenin sağlanmasına özel önem verilmesi gerekmektedir. Örneğin, hızlı teknolojik değişikliklerin yaşandığı (ürünlerin çok kısa sürede eskidiği anlamına gelen) ve sıklıkla yeni girişimcilerin giriş yaptığı bir alan olan, belirli bilgi ve iletişim teknolojileri ekipmanı türlerinin teminine yönelik olarak kısa vadeli bir çerçeve anlaşma yapılması daha uygun olabilir.

Çerçeve anlaşma kapsamında yer alan konular

Çerçeve anlaşmanın içeriği, Direktif'te belirtilmemekle birlikte bu konu, ulusal mevzuat kapsamında yer alabilir. Genel olarak bir çerçeve anlaşma aşağıdakilere ilişkin detayları içerecektir: çerçevenin tarafları, süre, konu, çerçeve kapsamında yapılan ihaleler için geçerli şartlar, münferit ihale (call-offs) ya da daha fazla (“mini”) rekabete yönelik düzenlemelere ilişkin kriterler ile uygulanacak kriterler dâhil olmak üzere ihalelerin nasıl sonuçlandırılacağı ve daha sonraki ihaleler için ihale edilen maliyetler ve maliyetleme yöntemi.

Çerçeve anlaşma kapsamında ihalelerin sonuçlandırılması

Tek bir ekonomik operatör ile yapılan çerçeve anlaşmalar (tek tedarikçili anlaşma) kapsamında ihaleler nasıl sonuçlandırılmaktadır? Çerçeve anlaşmanın, tek tedarikçili bir anlaşma olması halinde Direktif, ihalelerin, çerçeve anlaşmada belirtilen şartlar dâhilinde yapılmasını öngörmektedir. Bu hüküm, ihale makamının ihaleyi, daha fazla rekabet olmaksızın doğrudan ekonomik operatöre vermesi anlamına gelir. İhale makamı, çerçeve anlaşmaya taraf olan ihale makamı ile yazılı iletişime geçerek, teklifini gerekli şekilde tamamlamasını talep edebilir. Bununla birlikte, çerçeve anlaşmada belirtilen şartlarda önemli değişiklikler yapılamaz ve çerçeve, rekabeti engelleyici, sınırlayıcı ya da bozucu şekilde veya usule uygun olmayan şekilde kullanılamaz.

Birden fazla ekonomik operatör ile yapılan çerçeve anlaşmalar (çok tedarikçili anlaşma) kapsamında ihaleler nasıl sonuçlandırılmaktadır? Birden fazla ekonomik operatör ile anlaşma yapılması halinde, ihalenin sonuçlandırılması için ihale makamı aşağıdaki üç seçenek arasında bir seçim yapar:

- Seçenek 1: rekabeti yeniden başlatmaksızın, çerçeve anlaşmada önceden yer alan şart ve nesnel koşulları uygulayarak ihalenin doğrudan belirli bir ekonomik operatöre verilmesi;
- Seçenek 2: çerçeve anlaşmaya taraf olan ekonomik operatörler arasında rekabetin yeniden başlatılması ve ihaleyi gerçekleştirme kapasitesine sahip tüm ekonomik operatörlerin ihaleye katılıma davet edilmesi (“mini rekabet”);
- Seçenek 3: rekabeti yeniden başlatmadan Seçenek 1 uyarınca ihalenin kısmen gerçekleştirilmesi ve Seçenek 2 uyarınca çerçeve anlaşmaya taraf olan ekonomik operatörler arasında rekabetin kısmen yeniden açılması.

Çok tedarikçili bir çerçeve anlaşma ilan edilmesi ve yapılması halinde, ihale makamları ihalelerin nasıl sonuçlandırılacağını açık şekilde belirtmeli ve çerçeve anlaşma, ihale sonuçlandırma sürecinin şekline ilişkin hükümler içermelidir.

Seçenek 1 – Başka rekabet olmaksızın ihalenin ekonomik operatöre verilmesi: Tüm şartların çerçeve anlaşmada belirtilmiş olması durumunda, ihale makamı, ilk seçeneği kullanabilir. İhale makamının bu seçeneği kullanmayı ve ihaleyi doğrudan, çerçeve kapsamında yer alan ekonomik operatörlerden birine vermeyi istemesi halinde:

- ihale makamı bunu, aşağıda yer alan şart ve koşulları içermesi gereken, çerçeve anlaşmadaki şart ve koşullar uyarınca gerçekleştirmek zorundadır:
 - ilgili yapım işi, hizmet ya da mal alımlarının teminini düzenleyen tüm şartlar;
 - ilgili yapım işi, hizmet ya da mal alımlarını, anlaşmaya taraf olan ekonomik operatörlerden hangisinin gerçekleştireceğinin belirlenmesine ilişkin nesnel koşullar;
- taraflar hiç bir koşulda, çerçeve anlaşmada yer alan şartlarda önemli değişiklikler yapamazlar;
- ihale, rekabeti engelleyici, sınırlayıcı ya da bozucu şekilde veya usule uygun olmayan bir şekilde sonuçlandırılmaz.

Uygulamada, çerçeve anlaşmadaki şartlara bağlı olarak ihale bir dizi şekilde sonuçlandırılabilir. Örneğin, sıralama kullanılabilir ve böylece (1) ihale, her zaman ilk sırada yer alan ekonomik operatöre teklif edilir ya da (2) ihale, ekonomik operatörlere dönüşümlü olarak verilebilir ya da (3) ekonomik operatörlere, toplam bedelin üzerinde önceden anlaşmaya varılmış bir yüzdesi ya da çerçeve anlaşma kapsamındaki ihalelerden üzerinde önceden anlaşmaya varılmış sayıda ihale verilebilir.

Seçenek 2 – Mini-rekabetler kullanılarak ihalenin verilmesi: Tüm şartların çerçeve anlaşmada belirtilmemiş olması durumunda, ihale makamı, ikinci seçenek olan mini rekabet seçeneğini kullanabilir. Genel gereklilik, mini rekabet sürecinin, çerçeve anlaşma için uygulananlarla aynı şartlara dayandırılması gerekliliğidir. Bununla birlikte, Direktif'te, bu şartların mini rekabet sürecinde "daha iyi formüle edilebileceği" öngörülmektedir. Direktif, çerçeve anlaşmanın yapılması için alım dokümanlarında belirtilen diğer şartların kullanılmasına da imkân tanımaktadır. Ancak bu hüküm, tarafların hiçbir koşulda, çerçeve anlaşmada belirtilen şartlarda önemli değişiklikler yapamayacakları ilkesine tabidir.

Çerçeve kapsamında yer alan, ihaleyi gerçekleştirebilecek yeterlilikteki ekonomik operatörlerin tamamı, eşit muamele, ayrımcılık yapmama ve şeffaflığı sağlamak üzere bu temelde rekabete katılmak üzere davet edilirler.

33(5) maddesi, mini rekabetlerin gerçekleştirilmesine ilişkin temel gereklilikleri ortaya koyar:

- İhale makamı, ihaleyi gerçekleştirebilecek yeterlilikteki ekonomik operatörler ile istişare etmelidir.
- İhale makamı, mini rekabeti ekonomik operatörlere yazılı olarak bildirmelidir.
- İhale konusunun karmaşıklığı ve tekliflerin sunulması için gerekli süre gibi faktörler dikkate alınarak, tekliflerin bildirilmesi için belirtilen zaman dilimi, belirli bir ihale için tekliflerin sunulmasına imkân tanıyacak yeterli uzunlukta olmalıdır.
- Teklifler yazılı olarak verilmelidir.
- Tekliflerin sunulması için öngörülen süre sona erene kadar tekliflerin içeriği gizli kalmalıdır.
- İhale, çerçeve anlaşmanın alım dokümanlarında belirtilen ihale kriterleri esas alınarak en iyi teklifi sunan istekliye verilir.

- İhale, rekabeti engelleyici, sınırlayıcı ya da bozucu şekilde veya usule uygun olmayan bir şekilde sonuçlandırılmamalıdır.

Herhangi bir yasal süre sınırı belirtilmemiştir ve ekonomik operatörlerin ihaleye katılıma ve teklif sunmaya davet edilme şekilleri detaylı olarak açıklanmamıştır; ancak bu, sürecin belirsiz ya da yapılandırılmamış bir şekilde gerçekleştirileceği anlamına gelmemektedir. İhale süreci, sürecin, eşit muamele ve ayrımcılık yapılmamasının sağlanması amacıyla şeffaf bir şekilde yürütülmesi gerekliliği de dâhil olmak üzere genel hukuk ilkeleri ile Antlaşma⁴ ilkeleri uyarınca gerçekleştirilmelidir. Mini rekabet gerçekleştirilirken elektronik eksiltme kullanılmasına müsaade edilmektedir.

Seçenek 3 – Yeniden rekabete açarak ya da yeniden rekabet olmaksızın ihalenin kısmen verilmesi: İhale makamının, çerçeve anlaşmanın, ilgili yapım işi, hizmet ya da mal alımının teminini düzenleyen tüm şartları ortaya koyuyor olması halinde bu seçeneği kullanılabilir.

İhalelerin sonuçlandırılması, kısmen, Seçenek 1 uyarınca (yeniden rekabete açılmaksızın) ve kısmen Seçenek 2 uyarınca (rekabete yeniden açılarak) gerçekleştirilebilir. Bu seçeneğin kullanımı, çerçeve anlaşmaya yönelik alım dokümanlarında şart koşulmalıdır.

Bu seçeneğin kullanılması halinde, ihalenin verilmesinin örneğin yeniden rekabete açarak ya da açmaksızın verilmesinin belirlenmesi için kullanılacak nesnel kriterler çerçeve anlaşmaya yönelik alım dokümanlarında belirtilmelidir. Alım dokümanlarında ayrıca, hangi şartların ihalenin rekabete yeniden açılmasına tabi olabileceği de ortaya konulmalıdır.

Bu hükümlerin, ilgili yapım işi, hizmet ya da mal alımının teminini düzenleyen tüm şartların yer aldığı, çerçeve anlaşmadaki herhangi bir “kısm” için de geçerli olduğunun belirtilmesi önemlidir. Bu hükümler, diğer kısımlar kapsamında ilgili yapım işi, hizmet ya da mal alımının teminini düzenleyen tüm şartların ortaya konulup konulmadığına bakılmaksızın uygulanır.

Aynı şekilde, taraflar hiç bir koşulda, çerçeve anlaşmada yer alan şartlarda önemli değişiklikler yapamaz ve ihale, rekabeti engelleyici, sınırlayıcı ya da bozucu şekilde veya usule uygun olmayan şekilde gerçekleştirilemez.

Bildirim ve Bekleme

İhaleyi gerçekleştiren ihale makamı, çerçeve anlaşma tesis edildikten sonra genel bildirim ve bekleme gerekliliklerine uymalıdır. Çerçeve anlaşma kapsamında gerçekleştirilecek ihalelerin yaklaşık toplam bedelinin ilgili AB mali eşliğinin üzerinde olması halinde standart ihale sonuç ilanı ABRG’de yayımlanmalıdır. Bkz. SIGMA Kamu Alımları Dosyası 6, *İlan*

İhale, çerçeve anlaşma kapsamında gerçekleştirildiğinde, ihale sonuç ilanının yayımlanması gerektiği yönünde bir yükümlülük Direktif’te yer almamaktadır. Bununla birlikte üye devletler, ihale makamlarının, çerçeve anlaşmaya dayanan ihalelere yönelik alım usulü sonuçlarının ilanlarının üç aylık dönemler halinde gruplandırılmalarını öngörebilirler. Bu durumda, ihale makamları gruplandırılan ilanları, her üç aylık dönemin sonunda 30 gün içerisinde gönderir.

İhale gerçekleştirildiğine, ilan verme ve bekleme gerekliliklerine uyulması ulusal mevzuata göre değişiklik göstermektedir. Bunun nedeni, İhtilaf Direktifi’ndeki bu durumla ilgili hükümlerin istisnalar içermesi ve bunun da, söz konusu istisnaları kabul edip etmeme kararının üye devletlerin kendilerine bağlı olduğu anlamına gelmesidir. Bkz. SIGMA Kamu Alımları Dosyası 12, *İhtilafların Çözümü*

⁴ Avrupa Birliği’nin İşleyişi Hakkında Antlaşma– Avrupa Birliği’nin İşleyişi Hakkında Antlaşma’nın konsolide versiyonu, *Avrupa Birliği Resmi Gazetesi*, C 326, 26 Ekim 2012. Kamu Alımları Dosyasında Antlaşma’ya “ABİA” ya da “Antlaşma” şeklinde atıfta bulunulmuştur.

Uygulamaya yönelik not – Çerçeve anlaşmanın yönetilmesi

Çerçeve anlaşmayı yürüten ihale makamlarının, bu çerçeveyi ileriye yönelik olarak yönetmeleri ve izlemeleri gerekmektedir. Örneğin, ihale makamlarının, sadece ilan edilen çerçeve kapsamında alım yapmaları ve ihale yönteminin çerçeve anlaşma ve Direktif hükümlerine uygun olması önemlidir.

Çerçeve anlaşmaların rekabeti bozucu bir şekilde yapılmamalarına ve usule uygun bir şekilde kullanılmamalarına dikkat edilmelidir.

Su, enerji, ulaştırma ve posta sektörleri

Sektörler Direktifi'ndeki⁵ çerçeve anlaşmalara ilişkin hükümler, Direktif'teki hükümlerden çok daha az detaylı ve kısıtlayıcıdır.

- İhale kuruluşları çerçeve anlaşmaları, “rekabeti engelleyici, sınırlayıcı ya da bozucu şekilde veya usule uygun olmayan şekilde kullanılamaz”.
- Çerçeve anlaşmanın tanımı esas olarak Direktif'teki tanım ile aynıdır.
- “özellikle çerçeve anlaşmanın konusu ile uygun şekilde gerekçelendirilmiş istisnai durumlar” hariç olmak üzere çerçeve anlaşmanın maksimum süresi sekiz yıldır.
- Çerçeve anlaşmayı esas alan ihaleler, çerçeve anlaşmaya taraf olan ekonomik operatörler için eşit muamele sağlaması gereken nesnel kriterler ve kurallara dayanılarak gerçekleştirilmelidir.
- İhale kuruluşları, mini rekabetler kullanabilirler ancak Sektörler Direktifi, bunların nasıl gerçekleştirileceğine ilişkin detaylı kurallar içermemektedir. Bununla birlikte, mini rekabetler aşağıdaki şekilde organize edilmelidir:
 - Mini-rekabet, çerçeve anlaşmaya taraf olan ekonomik operatörler arasında olmalıdır.
 - İhale kuruluşu, mini rekabet için, tekliflerin sunulabileceği yeterli uzunlukta bir zaman dilimi belirlemelidir.
 - İhale, çerçeve anlaşmanın şartlarında yer alan ihale kriterleri temelinde gerçekleştirilmelidir.

⁵ 2004/17/AT sayılı Direktifi değiştiren ve su, enerji, ulaşım ve posta hizmetleri sektörlerinde faaliyet gösteren kuruluşlar tarafından gerçekleştirilen kamu ihaleleri hakkında ve 2014/25/AB sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi

Ek bilgi

Yayınlar

SIGMA (2015), *Kamu Alımları Eğitim Kitapçığı*– Modül 4, OECD Publishing, Paris, <http://www.sigmaweb.org/publications/public-procurement-training-manual.htm>

Kamu Alımları Dosyaları

<http://www.sigmaweb.org/publications/key-public-procurement-publications.htm>

SIGMA (2016), *İlan*, Dosya 6, OECD Publishing, Paris

SIGMA (2016), *Merkezi Satın Alma Birimleri*, Dosya 20, OECD Publishing, Paris

SIGMA (2016), *Çerçeve Anlaşmalar*, Dosya 19, OECD Publishing, Paris

SIGMA (2016), *Alım Araçları*, Dosya 11, OECD Publishing, Paris

SIGMA (2016), *Kamu Alımları Usulleri*, Dosya 10, OECD Publishing, Paris

SIGMA (2016), *İhale Kriterlerinin Belirlenmesi*, Dosya 8, OECD Publishing, Paris

SIGMA (2016), *AB Mali Eşik Değerlerini Anlamak*, Dosya 5, OECD Publishing, Paris

Diğer kaynaklar

Avrupa Komisyonu (2005), *Açıklayıcı Not: Çerçeve Anlaşmalar– Klasik Direktif*, CC/2005/03 rev. 1, 14 Temmuz 2005,

Brüksel, <http://ec.europa.eu/geninfo/query/resultaction.jsp?QueryText=Explanatory+Note%3A+Framework+Agreements+%E2%80%93+Classic+Directive&sbtSearch=Search&swlang=en>